

Štátna ochrana prírody SR

Záverečná správa k botanickému a zoológickému výskumu realizovaného na Slovensku v rámci projektu HUSK/1101/2.2.1./0133

vypracovaná pracoviskami Regionálne centrum ochrany prírody a krajiny Bratislava a Správa
CHKO Dunajské luhy

*Dodatok k Spoločnému zoznamu druhov vypracovaného v rámci projektu
v partnerstve so Správou NP Fertő-Hanság (HU)*

september 2014

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Úvod

V období od 10.9.2012 do 9.9.2014 bola Štátna ochrana prírody SR partnerom v HUSK projekte zameranom na koordináciu ochranárskych aktivít na SK a HU strane, tak v činnosti štátneho orgánu ochrany prírody ako i aktivitách mimovládnych organizácií na oboch stranách hranice. Vedúcim partnerom projektu bola **Správa NP Fertő-Hanság** so sídlom v obci Sarród (Maďarsko). Cezhraničným partnerom bola **Regionálna rozvojová agentúra Šamorín** so sídlom v Šamoríne. Ďalším zapojeným partnerom na maďarskej strane bolo združenie **Pisztráng Kör** so sídlom v obci Dunasziget.

Výstupom koordinovanej spolupráce štátnych orgánov ochrany prírody a krajiny na oboch stranách hranice bol tzv. Spoločný zoznam druhov Szigetköz a Žitného ostrova, ktorý predstavuje nadstavbu k doteraz realizovaným spoločným výskumom (napr. mapovanie v rámci projektu HUSK/0801/2.2.1/0246 ECO-PLAIN-NET v predchádzajúcich rokoch) zapojením ďalších lokalít, ktoré nie sú (zatiaľ) chránené, avšak predstavujú dôležitý biotop pre chránené, národne alebo európsky významné druhy rastlín a živočíchov. Zoznam bol vypracovaný so zvláštnym zreteľom na chránené druhy na oboch stranách hranice.

Na predmetnom botanickom a zoológickom výskume v rokoch 2012-2014 spolupracovali:

Ing. Ján Cibul'a, RNDr. Helga Kothajová, Mgr. Radovan Michalka, Juraj Balogh, Ing. Lukáš Skurka za RCOPK Bratislava

Mgr. Alexander Fekete, Gabriel Izsák, Ing. Álló Donald, Mgr. Michal Deraj, Mgr. Jozef Lengye, PhD., RNDr. Alžbeta Szabóová, Ignác Vincze, Peter Muránsky za Správu CHKO Dunajské luhy

Lokality monitorované počas projektu:

1. PP Devínska lesostep
2. PR Slovanský ostrov
3. PP Panský diel
4. Kopáčsky ostrov
5. Martinský les
6. PR Lohótsky močiar
7. Apálsky ostrov
8. Búcske slanisko
9. CHKO Dunajské luhy

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Prehľad výsledkov výskumu

1. PP Devínska lesostep:

Názov chráneného územia : Devínska lesostep

Rok vyhlásenia: 1992

Výmera: 5,1 ha

Katastrálne územie: Devín

Kategória: PP – Prírodná pamiatka

Stupeň ochrany: 4.

Predmet ochrany: lokalita spoločenstva kriticky ohrozených druhov rastlín, ktorá je dôležitá z vedecko-výskumného, náučného a biologického hľadiska

V rámci botanického výskumu sme na lokalite PP Devínska lesostep monitorovali populácie 5 druhov zákonom chránených rastlín (*konringia rakúska* – *Conringia austriaca* (Jacq.) Sweet, *poniklec veľkokvetý* Wender. – *Pulsatilla grandis*, *vstavač počerný* – *Orchis ustulata* L., *vstavač vojenský* – *Orchis militaris* L., *jasenec biely* – *Dictamnus albus* L.). Ich malé počty, vzácnosť a neustále narastajúci antropický tlak so svojimi stále citeľnejšími negatívnymi dôsledkami vyvolávajú oprávnené obavy o ich dlhodobú existenciu na tejto lokalite.

Svedčí o tom aj fakt, že šiesty monitorovaný chránený druh *jazyčkovec jadranský* (*Himantoglossum adriaticum* H. Baumann), ktorý sme tu zaznamenali naposledy v roku 2003, sme v priebehu trvania celého projektu napriek niekoľkonásobnému hľadaniu na mieste pôvodného výskytu ako aj ostatnom území PP opäť nenašli. Výsledky sme zakreslili do GIS vrstiev a budú využité pri spracovaní programu starostlivosti pre PP Devínska lesostep a pre nastavovanie podmienok pri povoľovaní zámerov a činností v kontakte aj širšom okolí PP.

Okrem týchto 6 rastlinných druhov sme monitorovali aj populáciu chránenej rastliny kukučky vencovej (*Lychnis coronaria* (L.) Desr.), ktorú sme sem vysadili v rámci záchranných transferov z iných bratislavských lokalít určených na výstavbu.

Z invázných druhov rastlín sme monitorovali populáciu pohánkovca českého (*Fallopia x bohémica* Chrtek et Chrtková) a netýkavky žliazkatej (*Impatiens glandulifera* Royle) na západnom okraji chráneného územia a kustovnice cudzej (*Lycium barbarum* L.) na juhovýchodnom.

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Ďalšou aktivitou bolo celoplošné mapovanie biotopov PP Devínska lesostep s cieľom získania predstavy o typoch biotopov, ktoré sa tu nachádzajú, o ich priestorovom a plošnom rozšírení ako aj o ich stave. Mapovali sme podľa metodiky mapovania Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič, 2002). Identifikovali sme tieto biotopy: Ls 3.1 Teplomilné submediteránne dubové lesy (*91H0), Ls 4 Lipovo – javorové sutinové lesy (*9180), X 9 Porasty nepôvodných drevín, Kr 6 Xerothermné kroviny (*40A0), Tr 6 Teplomilné lemy, Tr 1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom substráte (6210), Pi 5 Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch (*6110), X 4 Teplomilná ruderálna vegetácia mimo sídiel, X 8 Porasty inváznych neofytov. Jednotlivé biotopy boli zakreslené v GIS vrstvách a bola vytvorená mapa biotopov PP Devínska lesostep.

Mapa biotopov PP Devínska lesostep:

Zisťovali sme aj vhodné stanovištne pôvodné druhy drevín, najmä kroviny, ale aj liany a lianely na vytvorenie pufráčnej zóny pre plánované stavebné aktivity v tesnom kontakte PP.

Vybrali sme druhy: *Prunus spinosa* subsp. *dasyphylla*, *Viburnum lantana*, *Viburnum opulus*, *Euonymus europaeus*, *Euonymus verrucosus*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus mas*, *Berberis*

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

vulgaris, Staphylea pinnata, Cerasus mahaleb, Colutea arborescens, Hedera helix, Clematis recta

Priebežne sme pri terénnom výskume robili aj základný inventarizačný výskum pre doplnenie a aktualizáciu databázy vyšších druhov rastlín.

Z entomologického hľadiska je lokalita zaujímavá výskytom viacerých druhov motýľov, napr. babôčka brestová (*Nymphalis polychlorus*), babôčka pávooká (*Inachis io*), očkáň timotejkový (*Melanargia galathea*), či vretienka obyčajná (*Zygaena filipendulae*). Na území boli taktiež monitorované ďalšie skupiny bezstavovcov; z radu chrobákov (*Coleoptera*) boli dohľadané napr. húseničiar pižmový (*Calosoma sycophanta*), zlatoň obyčajný (*Cetonia aurata*), májka fialová (*Meloë violaceus*), fúzač obyčajný (*Leptura rubra*), fuzáč hrubý (*Prionus coriarius*) alebo fúzač škvrnitý (*Strangalia maculata*); z radu koníkov (*Caelifera*) typický xerothermný druh koník suchomilný (*Chorthippus longicornis*); z radu kobyliiek (*Ensifera*) bola monitorovaná kobylka zúbkatá (*Polysarcus denticauda*) a z radu svrčkov (*Gryllodea*) bol dohľadaný hojný zástupca tejto skupiny hmyzu, svrček poľný (*Gryllus campestris*).

Zo stavovcov sme monitorovali populáciu jašterice zelenej (*Lacerta viridis*), zaujímavosťou je zistené hniezdenie niekoľkých párov včelárika zlatého (*Merops apiaster*), ktorých hniezda boli atypicky situované vo svahu vo výške trávneho porastu.

2. PR Slovanský ostrov:

Názov chráneného územia : Slovanský ostrov

Rok vyhlásenia: 2010

Výmera: 34,38 ha (ochranné pásmo: 2,556)

Katastrálne územie: Devín

Kategória: PR – Prírodná rezervácia

Stupeň ochrany: 5. (4. v ochr. pásme)

Predmet ochrany: ochrana lužného lesa, ochrana biotopov európskeho významu: Ls 1.1 - Vrbovo-topoľové nízinné lužné lesy (*91E0) a Vo 2 - Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150) a druhov európskeho a druhov národného významu

Slovanský ostrov je ako jedno z mála území ovplyvňovaný prirodzenými záplavami, čo má vplyv na rýchlo sa meniace priestorové rozloženie biotopov. V rámci výskumu

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

v priebehu trvania projektu sme sa zamerali na zmapovanie biotopov a vytvorenie celoplošnej mapy biotopov PR Slovanský ostrov, ktorá bude nielen podkladom pri spracovaní programu starostlivosti pre toto chránené územie ako aj pre celé ÚEV Bratislavské luhy, pre nastavovanie revitalizačných a renaturačných opatrení, ale aj historickým porovnávacím dokumentom pre sledovanie priestorových zmien a dynamiky spoločenstiev a celej lužnej krajiny. Mapovali sme podľa metodiky mapovania Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič 2002). Identifikovali sme tieto biotopy: Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nízinné lužné lesy (*91E0), Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nízinné lužné lesy (91F0), Vo 2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a / alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150), Br 5 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidention* p.p. (3270), Br 7 Bylinné lemové spoločenstvá nízinných riek (6430), Lk 11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmition*), X 8 Porasty invázičných neofytov. Jednotlivé biotopy boli zakreslené v GIS vrstvách a bola vytvorená mapa biotopov PR Slovanský ostrov.

Mapa biotopov PR Slovanský ostrov:

Jednotlivé biotopy boli zakreslené v GIS vrstvách a bola vytvorená mapa biotopov PR Slovanský ostrov (viď obrázok).

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Ďalšou aktivitou bolo hľadanie chránenej rastliny európskeho významu lindernie puzdierkatej (*Lindernia procumbens* (Krock.) Borbás) z čeľade krtičníkovité. Je to rastlina obnažených dien a obnažených brehov riek, ktorá môže za priaznivých stanovištných podmienok relatívne rýchlo obsadiť voľnú plochu. Napriek opakovanému hľadaniu sme rastlinu nenašli, čo však môže byť dôsledkom vysokých stavov hladín vôd v rokoch trvania projektu, čím nedochádzalo k dostatočnému obnaženiu dna a vytvoreniu vhodných podmienok pre jej výskyt v danom čase.

Ďalšou aktivitou bolo sledovanie rozšírenia chránenej rastliny scily viedenskej (*Scilla vindobonensis* Speta) v súvislosti s jej väzbou na lužné lesy. Mapovali sme aj rozšírenie snežienky jarnej (*Galanthus nivalis* L.).

Mapovali sme aj invázne druhy pohánkovca českého (*Fallopia x bohemica* Chrtok et Chrtková), netýkavky žliazkatej (*Impatiens glandulifera* Royle), astry kopijovitostej (*Aster lanceolatus* Willd.), paviniča päťlistého (*Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch.).

Priebežne sme pri terénnom výskume robili aj základný inventarizačný výskum pre doplnenie a aktualizáciu databázy vyšších druhov rastlín.

V rámci zoologického výskumu boli na lokalite dohľadané viaceré druhy vtákov a hmyzu. Z bestavovcov boli dohľadané napr. roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), fúzač pižmový (*Aromia moschata*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*) a peniarka obyčajná (*Philaenus spumarius*). Monitorované boli aj hniezdne dutiny tesára čierneho (*Dryocopus martius*) a žlny zelenej (*Picus viridis*). Nepriehliadnuteľné boli aj pobytové znaky bobra vodného (*Castor fiber*).

3. PP Panský diel:

Názov chráneného územia : Panský diel

Rok vyhlásenia: 1990

Výmera: 15,6 ha

Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Kategória: PP- Prírodná pamiatka

Stupeň ochrany: 4.

Predmet ochrany: Podunajská oblasť doposiaľ zachovaná ako lesostep s výskytom mimoriadne vzácných, kriticky ohrozených druhov orchideí vstavača ploštičného, vstavača vojenského, vstavača obyčajného a ďalšie.

V rámci botanického výskumu sme na lokalite PP Panský diel monitorovali populácie 5 druhov zákonom chránených rastlín (vstavač ploštičný - *Orchis coriophora* L., vstavač

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

obyčajný - *Orchis morio* L., vstavač vojenský – *Orchis militaris* L., kavyľ Ivanov – *Stipa joannis* Čelak., modrica nebadaná – *Muscari neglectum* Guss. Ex Ten.), ktorých existencia na lokalite je ohrozená v dôsledku rôznych druhov antropických aktivít. Výsledky sme zakreslili do GIS vrstiev a budú využité pri spracovaní programu starostlivosti pre celé ÚEV Biskupické luhy, ako aj pri riešení zón kľudu.

Sledujeme aj šírenie invázných druhov rastlín a overujeme a hľadáme vhodné manažmentové zásahy a opatrenia. Z drevín sa tu spontánne šíri najmä pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle) z čeľade simarubovité a agát biely (*Robinia pseudoacacia* L.) z čeľade bôbovité. Vzhľadom na ich stratégiu šírenia by bez manažmentových zásahov v priebehu relatívne krátkeho času obsadili aj vzácnu lesostepnú časť rezervácie. Manažmentové zásahy, ktoré sú vykonávané Západoslovenskou energetikou (ZSE) v rámci údržby pod elektrovodmi čiastočne blokujú ich šírenie, nie je to však dostatočné. Podobne je to aj so šírením invázných bylín, kde zlatobyle (*Solidago sp.*) obsadili súvislú plochu pod elektrovodmi s výnimkou časti lesostepi v PP. V spolupráci s RNDr. Evou Uherčíkovou, CSc. zo Slovenského národného múzea - Prírodovedného múzea v Bratislave sme založili trvalú monitorovaciu plochu na rozhraní lesostepného spoločenstva a porastu zlatobyle na sledovanie invázneho druhu zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea* Aiton) a jeho reakcie na manažmentové zásahy.

Priebežne sme pri terénnom výskume robili aj základný inventarizačný výskum pre doplnenie a aktualizáciu databázy vyšších druhov rastlín.

V rámci zoologického výskumu sme na lokalite monitorovali populáciu jašterice krátkohlavej (*Lacerta agilis*) a slepucha lámavého (*Anguis fragilis*).

4. PR Kopáčsky ostrov

Názov chráneného územia : Kopáčsky ostrov

Rok vyhlásenia: 1976

Výmera: 82,62 ha

Katastrálne územie: Podunajské Biskupice

Kategória: PR – Prírodná rezervácia

Stupeň ochrany: 5.

Predmet ochrany: ochrana mozaiky špecifických stepných a lesostepných spoločenstiev a ukážok lesných spoločenstiev lužných porastov a na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele

V rámci botanického výskumu sme na lokalite PR Kopáčsky ostrov monitorovali populácie 5 druhov zákonom chránených rastlín (vstavač ploštičný - *Orchis coriophora* L., vstavač obyčajný - *Orchis morio* L., vstavač vojenský – *Orchis militaris* L., jazýčkovec jadranský -

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Himantoglossum adriaticum H. Baumann, kavyľ Ivanov – *Stipa joannis* Čelak.), ktorých existencia na lokalite sa pri súčasných podmienkach, zabezpečení dôslednej ochrany a jej dodržiavania, ako aj vhodných manažmentov javí ako dlhodobu udržateľná. Výsledky sme zakreslili do GIS vrstiev a budú využité pri spracovaní programu starostlivosti pre celé ÚEV Biskupické luhy, ako aj pri riešení zón kľudu. Monitorovali sme aj ďalšiu chránenú rastlinu, kriticky ohrozený zriedkavý druh kozinec drsný (*Astragalus asper* Wulfen ex Jacq.) z čeľade bôbovité, ktorý tu mal jednu z dvoch lokalít na území celého Slovenska. Práve miesto výskytu, ktoré bolo na území PR Kopáčsky ostrov obmedzené len na veľmi malú plošku a vyskytovalo sa tu len pár trsov tejto rastliny, bolo zničené rozrytím zverou. Výskyt rastliny na pôvodnom mieste sme opäť potvrdili v roku 2013 aj 2014, čo je možné v dôsledku dlho si uchováajúcej schopnosti klíčenia semien vďaka tvrdosemennosti, ale aj výsevu semien pozbieraných z prvej lokality výskytu. Potvrdili sme aj existenciu rastlín kozinca drsného zo záchranného pestovania, ktoré robila Botanická záhrada Univerzity Komenského v Bratislave, ktoré tu boli vysadené na inom mieste rezervácie v roku 2011. Získané poznatky bude možné využiť pri reštitúcii rastliny na jej historické lokality, ale aj na iné vhodné lokality.

Z invázných drevín sme venovali pozornosť najmä pajaseňu žliazkatému (*Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle), ktorý sa v poslednom čase začal šíriť už aj na lesostepi PR Kopáčskeho ostrova, kde sme sledovali jeho vitalitu a schopnosť zmladzovania a regenerácie po rôznych manažmentových zásahoch.

Priebežne sme pri terénnom výskume robili aj základný inventarizačný výskum pre doplnenie a aktualizáciu databázy vyšších druhov rastlín.

V území rezervácie sme realizovali monitoring hniezdnej populácie orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*), haji červenej (*Milvus milvus*) a myšiaka hôrneho (*Buteo buteo*).

5. ÚEV Martinský les:

Názov chráneného územia : Martinský les

Rok vyhlásenia: - zatiaľ nevyhlásené v národnej sústave

Výmera: 994,16 ha

Katastrálne územie: Senec, Veľké Šenkvice

Kategória: SKUEV0089 – Územie európskeho významu

Stupeň ochrany: 2., navrhovaný 2. až 3.

Predmet ochrany: Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, Panónsko-balkánske cerové lesy

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Cieľom botanického výskumu v ÚEV Martinský les, časti Martinský háj, bolo sledovať zásahy lesohospodárskej činnosti (výchovné zásahy) a ich vplyv na biotopy európskeho významu Ls 3.2 Teplomilné ponticko-panónske dubové lesy na spraši a piesku (*91A0) ako aj ústup chránených, ohrozených a vzácnych druhov, ktoré sú na tieto biotopy viazané a citlivé na zmeny prostredia a zvyšovanie podielu ruderálnych, burinných a invázných druhov, šíriacich sa na úkor pôvodných druhov: V spolupráci s RND. Janou Ružičkovou, PhD, ktorá tu robí dlhodobý výskum, sme založili trvalé monitorovacie plochy v lesných porastoch, ktoré boli biotopom Ls 3.2 a kde po prebierkách došlo k ústupu pôvodných bylín a nástupu synantrópnych druhov, aby sa v budúcnosti dali sledovať trendy a možnosti pre návrat pôvodných druhov a tým regeneráciu pôvodného biotopu. Zaznamenali sme prenikanie invázných druhov rastlín.

Sledovali sme aj výskyt 2 chránených druhov dubov: dub balkánsky (*Quercus frainetto* Ten.) a dub sivý (*Quercus pedunculiflora* K. Koch), ktoré boli v teréne označené červeným pruhom a dohodnuté s lesným hospodárom, že ich zachovajú.

Sledovali sme aj úbytok plášťových a lemových spoločenstiev, ktoré boli odstraňované nielen lesníckymi zásahmi, ale aj v súvislosti s údržbou cestných komunikácií. Tieto spoločenstvá sú v tomto území mimoriadne dôležité z dôvodu poskytovania prirodzenej ochrany pre lesné spoločenstvá teplomilných dubových lesov na spraši uprostred intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny.

V časti Šenkvicový háj sme začali mapovanie dubovo-cerových lesov s cieľom nastavenia vhodnejších lesohospodárskych činností v budúcom Programe starostlivosti o lesy.

Priebežne sme pri terénnom výskume robili aj základný inventarizačný výskum pre doplnenie a aktualizáciu databázy vyšších druhov rastlín.

V území sme monitorovali hniezdenie bociana čierneho (*Ciconia nigra*), dohľadané boli viaceré druhy obojživelníkov a vodných bezstavovcov. V území sme zaznamenali z radu chrobákov (*Coleoptera*) roháča obyčajného (*Lucanus cervus*) a fuzáča veľého (*Cerambyx cerdo*).

6. PR Lohótsky močiar

Názov chráneného územia: PR Lohótsky močiar

Rok vyhlásenia: 1993, Vyhláška KÚŽP Nitra č.83/1993 zo dňa 23.3.1993

Výmera: 24,1336 ha

Katastrálne územie: k.ú. Kameničná (okr. Komárno)

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Kategória: PR – prírodná rezervácia

Stupeň ochrany: 4.

Predmet ochrany: Predmetom ochrany lokality Lohótsky močiar sú biotopy európskeho významu a to:

- Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150),
- Vrbovo topoľové nížinné lužné lesy (*91E0)

ako aj druhy európskeho významu kunka červenobruchá (*Bombina bombina*) a hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus méhelyi*).

Územie je zaradené do sústavy NATURA 2000 s priradeným evidenčným číslom SKUEV 0552.

Charakteristika lokality: Územie predstavuje močiar, ktorý je vlastne mŕtvym ramenom Vážskeho Dunaja v pokročilom štádiu zarastania. Zazemnenú časť územia zarastá trsť obyčajná (*Phragmites australis*), pálka úzkolistá (*Typha angustifolia*), pálka širololistá (*Typha latifolia*), vysokosteblové porasty ostríc (*Carex* sp.). Ostricové porasty vytvárajú vhodné podmienky pre výskyt chráneného európskeho významného druhu - hraboša severského (*Microtus oeconomus méhelyi*). Lokalita sa vyznačuje nízkym vodným stavom, najvyšší stav vody v močiaroch je v jarnom období, v letnom období vodná plocha močiara vysychá a početné druhy rastlín sa prispôbujú suchozemskému životu. Pri nízkych stavoch vodný stĺpec dosahuje výšku 20-30 cm. V týchto miestach na vodnej ploche sa vyskytujú žaburinka menšia (*Lemna minor*), žaburinka trojbrázdová (*Lemna trisulca*), rožkatec ponorený (*Ceratophyllum demersum*), vodnianka žabia (*Hydrocharis morsus-ranae*). Vetrom sú tieto druhy zanášané na okraj vodnej plochy, kde vytvárajú hrubú vrstvu. Z vlhkomilných druhov rastlín sa tu nachádzajú napr. záružlie močiarné (*Caltha palustris*), žabník skorocelový (*Alisma plantago-aquatica*), roripa obojživelná (*Roripa amphibia*), ježohlav vzpriamený (*Sparganium erectum*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), okrasa okolíkatá (*Butomus umbellatus*), karbínek európsky (*Lycopus europaeus*), karbínek vysoký (*Lycopus exaltatus*), mäta vodná (*Mentha aquatica*), šípovka vodná (*Sagittaria sagittifolia*), steblovka vodná (*Glyceria maxima*).

Lohótsky močiar patrí medzi biologicky hodnotné územia. Biologickú hodnotu územia má aj vrbovo – topoľový lužný les. Dominantnými druhmi drevín sú vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba purpurová (*Salix purpurea*), topoľ sivý (*Populus canescens*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ biely (*Populus alba*), jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*).

Aktivita v rámci projektu: Počas terénnych prác bolo na lokalite Lohótsky močiar nájdených a zmapovaných 123 druhov vyšších druhov rastlín. Výsledky mapovania - botanické údaje - boli uložené do databázy ISTB (*Informačný systém taxónov a biotopov*).

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

7. NPR Apálsky ostrov

Názov chráneného územia: NPR Apálsky ostrov

Rok vyhlásenia: 1954 (v kategórii NPR), 2002 novelizácia – prevyhlásenie územia Vyhláškou KÚŽP Nitra č.5 /2002 zo dňa 10.6.2002

Výmera: 85,9746 ha

Katastrálne územie: k.ú. Komárno (okr. Komárno)

Kategória: NPR – národná prírodná rezervácia

Stupeň ochrany: 5., ochranné pásmo 4.

Predmet ochrany: Dôvodom ochrany lokality je ochrana biotopov európskeho významu:

- Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0),
- Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* (6440)

a ochrana druhov európskeho významu - kolok vretenovitý (*Zingel streber*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), býčko (*Proterorhinus marmoratus*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*) a vydra riečna (*Lutra lutra*). Územie zaradené do sústavy NATURA 2000 s priradeným evidenčným číslom SKUEV0092 Dolnovážske luhy.

Charakteristika lokality: Potenciálnu prirodzenú vegetáciu záujmového územia tvoria vrbovo-topoľové lužné lesy zv. *Salicion albae*. Reálnu vegetáciu predstavujú porasty zachovalého lužného lesa predovšetkým spoločenstva *Fraxino-Ulmetum*. V lužnom lese je niekoľko pralesovitých útvarov lesných porastov. Z drevín sú zastúpené v stromovej etáži vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*Salix fragilis*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ sivý (*Populus x canescens*), jaseň úzkolistý dunajský (*Fraxinus angustifolia ssp. danubialis*), javor poľný (*Acer campestre*) a ďalšie. Podiel vrb a topoľov ako typických drevín mäkkého lužného lesa ovplyvňujú bočné priesaky z riečnych ramien a jemné zvlnenie povrchu. V krovinovom poschodí sa nachádzajú svíb krvavý (*Swida sanguinea*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), hloh obyčajný (*Crataegus monogyna*) a pod. Pozdĺž okraja lužného lesa sa tiahne terénna depresia – pozostatok bývalého ramena s výskytom vlhkomilných druhov ako napr. bleduľa letná (*Leucojum aestivum*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), druhy vysokých ostríc (*Carex* sp.) a pod. Časť NPR tvorí rozsiahla aluviálna lúka so solitérnymi jedincami a skupinami najmä vrb a topoľov. V ochrannom pásme rezervácie sa nachádzajú formácie krovín, vodná plocha, formácie lúk a pastvín so solitérnymi stromami a formácie litorálnych zárastov stojatých vôd.

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Aktivita v rámci projektu: Počas terénnych prác bolo na lokalite Apálsky ostrov nájdených a zmapovaných 160 druhov vyšších druhov rastlín. Výsledky mapovania - botanické údaje - boli uložené do databázy ISTB (*Informačný systém taxónov a biotopov*).

8. PR Búčske slanisko

Názov chráneného územia: PR Búčske slanisko

Rok vyhlásenia: v kategórii PR v roku 1993

Výmera: 20,3995 ha

Katastrálne územie: k.ú. Búč (okr. Komárno)

Kategória: NPR – národná prírodná rezervácia

Stupeň ochrany: 4.

Predmet ochrany: Dôvodom ochrany lokality sú biotopy európskeho významu:

- Nížinné a podhorské kosné lúky (6510),
- Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340)

a druhy európskeho významu - zeler plazivý (*Apium repens*), býčko (*Proterorhinus marmoratus*) a vydra riečna (*Lutra lutra*). Územie je zaradené do sústavy NATURA 2000 s priradeným evidenčným číslom SKUEV0069.

Charakteristika lokality: Lokalita má charakter halofilného pasienka. Kedysi bola využívaná ako husí pasienok. Toho času je pasienok kosený, čo priaznivo vplýva na charakter biotopu. Územie PR Búčske slanisko je významné pre výskyt chránených halofytných druhov rastlín, chráneného druhu európskeho významu zeler plazivý (*Apium repens*) s prirodzeným výskytom na Slovensku, ale aj pre viacero druhov národného významu - astrička panónska (*Tripolium pannonicum*), hrachor močiarny (*Lathyrus palustris*), hrdobarka cesnaková (*Teucrium scordium*), loboda pobrežná (*Atriplex littoralis*), mäta sivá (*Pulegium vulgare*), ostrica delená (*Carex divisa*), palina slanomilná (*Artemisia santonicum*), púpava besarábska (*Taraxacum bessarabicum*), silenka mnohokvetá (*Silene multiflora*), sitina Gerardova (*Juncus gerardii*), skorocel prímorský (*Plantago maritima*), steblovec močiarny (*Puccinellia limosa*) a zemežľč spanilá (*Centaurium pulchellum*).

Aktivita v rámci projektu: Počas terénnych prác bolo na lokalite Búčske slanisko nájdených a zmapovaných 202 druhov vyšších druhov rastlín. Výsledky mapovania - botanické údaje - boli uložené do databázy ISTB (*Informačný systém taxónov a biotopov*).

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

9. CHKO Dunajské luhy (časti 1 až 5)

Názov chráneného územia: Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy

Rok vyhlásenia: Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy bola vyhlásená Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 81/1998 Z.z. o Chránenej krajinnéj oblasti Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998.

Výmera: 12 214,46 ha

Katastrálne územia:

Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera v oblasti Podunajskej nížiny v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko – maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí.

Časti a výmery CHKO Dunajské luhy:

I. časť celkom-1622,7753 ha

Hamuliakovo, Nové Košariská, Kalinkovo, Ružinov, Podunajské Biskupice

II. časť celkom-740,0578 ha

Čuňovo, Rusovce

III. časť celkom-6039,812 ha

Sap, Gabčíkovo, Baka, Bodíky, Rohovce, Vojka nad Dunajom, Kyselica, Dobrohošť, Mliečno

IV. časť celkom-3265,5284 ha

Kližská Nemá, Trávník, Čičov, Kľúčovec, Medved'ov, Sap

V. časť celkom-546,2874 ha

Zlatná na Ostrove, Veľké Kosihy

Kategória: Chránená krajinná oblasť

Stupeň ochrany: 2

V rámci CHKO Dunajské luhy sa nachádza 13 maloplošných chránených území vo vyšších stupňoch ochrany v nasledujúcich kategóriách:

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

- chránený areál (2 – Poľovnícky les, Bajdel)
- prírodná pamiatka (2 – Panský diel, Kráľovská lúka)
- prírodná rezervácia (7 – Kopáčsky ostrov, Gajc, Topoľové hony, Ostrovné lúčky, Zlatniansky luh, Dunajské ostrovy, Forrás)
- národná prírodná rezervácia (2 – Ostrov orliaka morského, Čičovské mŕtve rameno)

Územie zahŕňa 7 navrhovaných území európskeho významu – SKUEV0064 Bratislavské luhy, SKUEV0295 Biskupické luhy, SKUEV0269 Ostrovné lúčky, SKUEV0090 Dunajské luhy, SKUEV0293 Kľúčovské rameno, SKUEV0182 Čičovské luhy, SKUEV0183 Veľkolélsky ostrov.

Predmet ochrany:

Predmetom ochrany týchto území sú biotopy a druhy rastlín a živočíchov európskeho a národného významu. Sú to najmä biotopy lužných lesov lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0*) a lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0), vodné a mokradné biotopy prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/ alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion (3260), Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodion rubri p.p. a Bidentition p.p. (3270) ale tiež spoločenstvá na extrémne suchých stanovištiach, tzv. dunajských lesostepí – suchomilné travinnobylinné a krovínové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae) (6210).

Na tieto biotopy sú viazané viaceré druhy európskeho významu ako napr.: roháč obyčajný, fuzáč veľký, korýtko riečne, lopatka dúhová, kolok vretenovitý, hrúz Kesslerov, hlaváč bieloplutvý, hrebenačka vysoká, čík európsky, šabl'a krivočiara, hlavátka podunajská, kunka červenobruchá, mlok dunajský, netopier obyčajný, netopier pobrežný, uchaňa čierna, hraboš severský panónsky, bobor vodný, vydra riečna a mnohé ďalšie.

Charakteristika lokality:

Počas projektu v rámci pochôdzok boli monitorované všetky 5 častí CHKO Dunajské luhy od Bratislavy až po Zlatnú na Ostrove v okresoch Bratislava II, Bratislava V, Dunajská Streda, Komárno. Boli zistené nasledovné biotopy, rastlinné a živočíšne druhy:

Rastlinstvo a biotopy

Lužný les je ekosystém bytostne viazaný na vodu. Typ lužného lesa určuje výška hladiny podzemnej vody a záplavy. Lužný les prirodzene vzniká na nových riečnych náplavoch. Tie zarastajú súvislým porastom zmladenia vrb. Holé riečne nánosy sa rýchlo menia na súvislý les.

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Na najvlhkejších miestach, ktoré sú najviac a najdlhšie zaplavované sa vytvára tzv. mäkký luh (lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 91E0*). Stromové poschodie tvoria vrbá krehká (*Salix fragilis*), vrbá biela (*Salix alba*), topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ sivý (*Populus canescens*), brest vâz (*Ulmus minor*) a vrbá trojtyčinková (*Salix triandra*). Kroviny zastupujú vrbá purpurová (*Salix purpurea*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), baza čierna (*Sambucus nigra*), a iné. V bylinnom podraste dominuje žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), ostružina ožinová (*Rubus caesius*), mäta vodná (*Mentha aquatica*) a ďalšie.

Tvrдый luh (lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91F0) sa viaže sa na vyššie a relatívne suchšie polohy, kde ich zriedkavejšie a najmä časovo kratšie ovplyvňujú periodicky sa opakujúce záplavy, alebo kolísajúca hladina podzemnej vody. Stromové poschodie reprezentujú jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), brest hrabolistý (*Ulmus minor*), čremcha strapcovitá (*Prunus padus*), brest vâz (*Ulmus laevis*), dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a javor poľný (*Acer campestre*). Medzi krovinami nájdeme svíb krvavý (*Cornus sanguinea*), vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Eonymus europaeus*), kalinu obyčajnú (*Viburnum opulus*), a iné. Bylinné poschodie je typické najmä svojim jarným aspektom – kvitnúce koberce snežienok jarných (*Galanthus nivalis*), scíl (*Scilla bifolia*, *Scilla vindobonensis*) a porasty cesnaku medvedieho (*Allium ursinum*).

Na ešte suchších miestach, najmä v oblasti Biskupických luhov sa nachádzajú tiež karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0*), teplomilné panónske dubové lesy (91H0*) a eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku (91I0*).

Na najextrémnejších stanovištiach na náplavoch hrubozrnného štrku vznikajú tzv. dunajské lesostepi (Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (dôležité stanovištia Orchideaceae), 6210). Lužný les závislý od vody zrazu priamo prechádza do krajiny, vzhľadom pripomínajúcej africkú savanu. Štrky vystupujúce vysoko nad úroveň hladiny podzemnej vody, neumožňujú kapilárne vztlánanie vody z podložia. Stromy zastupujú ojedinelé duby letné (*Quercus robur*) alebo pokrútené topole čierne (*Populus nigra*), rastúce na okraji svojich možností. Hojnejšie tu rastú kry, hlavne hloh jednosemený (*Crataegus monogyna*). V bylinnej vrstve sú zastúpené vysoké trávy, napr. mrvica perovitá (*Brachypodium pinnatum*), lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*) a ďalšie. Významný je výskyt viacerých druhov vzácnych orchideí – vstavač vojenský (*Orchis militaris*), vstavač obyčajný (*Orchis morio*), vstavač ploštičný (*Orchis coriophora*), vstavač počerný (*Orchis ustulata*) a unikátna, na jeseň kvitnúca orchidea pokrut jesenný (*Spiranthes spiralis*), ktorá má najvýznamnejšie lokality svojho výskytu na Slovensku práve v dunajských luhoch.

Celkovo v CHKO DL bolo zistených 13 biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany 7 navrhovaných území európskeho významu. Okrem vyššie uvedených sú to tieto biotopy:

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion (3260), Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodion rubri p.p. a Bidentition p.p. (3270), Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae a /alebo Isoeto-Nanojuncetea (3130), Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár (3140), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510).

Živočíšstvo

Veľká rozmanitosť prírodných podmienok a rastlinných spoločenstiev sa odráža aj v početnom zastúpení druhov fauny. V záujmovom území nachádzajú vhodné podmienky druhy vodné, mokrad'ové, druhy listnatých lesov i druhy lesostepí. Rôzne typy lesných spoločenstiev, od mäkkého luhu po xerofilné dubiny, ešte viac zvyšujú túto diverzitu.

Druhovo najpočetnejšia je fauna hmyzu. Medzi nápadný hmyz lužného lesa patria vážky, ktorých sa tu vyskytuje niekoľko desiatok druhov. Typickými sú na prúdiace vody viazané klinovky – masovo sa vyskytujúca klinovka obyčajná (*Gomphus vulgatissimus*) aj vzácnejšie druhy klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*) a klinovka žltónohá (*Gomphus flavipes*). Typickým druhom veľkých mŕtvych ramien je vážka dvojškvrnná (*Epiheca bimaculata*), ktorej ťažisko výskytu na Slovensku je práve okolo Dunaja a zistená tu bola početná populácia celoeurópsky vážne ohrozenej vážky *Leucorrhinia caudalis*. Medzi chrobákmi zaujmú najmä tie najväčšie – v starých stromoch žije napríklad fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*) a tiež najväčší európsky chrobák, roháč obyčajný (*Lucanus cervus*). Zaujímavé sú však aj iné druhy, napríklad drobný, v pôde žijúci drobcík *Thinobius korbeleri*, druh objavený a doposiaľ známy len z dunajských lužných lesov na Slovensku.

Veľmi bohatá je aj fauna rýb, čo je dôsledkom jedinečnej kombinácie rozsiahlosti vodných plôch a ich rôznorodosti, od prudko tečúcich, cez pomaly tečúce, stojaté, rôzne zarastené a vysychajúce vodné plochy. Z hľadiska ochrany prírody je zaujímavá napríklad pôvodný divý kapor, tzv. sazan (*Cyprinus carpio*), v menších a vysychajúcich mokradiach, kde už iné ryby neprežívajú, sa vyskytuje vzácny blatniak tmavý (*Umbra krameri*). V hlavnom toku Dunaja žije z druhov vyžadujúcich prúdiace úseky napr. hlavátka podunajská (*Hucho hucho*). Pozoruhodná je aj so slovenského úseku Dunaja ako nový druh v roku 1974 opísaná hrebaňačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*).

Prostredie lužných lesov a periodických mokradí je ideálnym pre obojživelníky. Dodnes sa tu zachovali bohaté liahniská väčšiny našich druhov. Rôzne, aj menšie vody využívajú na rozmnožovanie mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), zriedkavejšie vo väčších mokradiach žije mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*). Rosnička zelená (*Hyla arborea*) ako dospelá obýva aj kry a stromy v lužnom lese, často aj ďalej od vody. Podobne mimo vodného prostredia žijú aj dospelé skokany štíhle (*Rana dalmatina*) a skokany ostropyské (*Rana arvalis*) – tieto však nenájde na stromoch, ale v lesnom podraze. Naopak, skokan krátkonohý (*Rana lessonae*),

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

skokan zelený (*Rana kl. esculenta*) a skokan rapotavý (*Rana ridibunda*) trávia väčšinu svojho života vo vodných plochách. Na plytké bohato zarastené vody je viazaná kunka červenobruchá (*Bombina bombina*). Hlbšie vody vyhľadávajú na rozmnožovanie ropucha obyčajná (*Bufo bufo*) a hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*). Väčšie plytké mláky zasa obľubuje ropucha zelená (*Bufo viridis*).

Z plazov sa tu najčastejšie a v podstate všade vyskytuje užovka obojková (*Natrix natrix*). Oveľa zriedkavejšia je užovka fľkaná (*Natrix tessellata*), úzko viazaná na vodné plochy, keďže jej hlavnou potravou sú malé rybky. K vzácnejším druhom plazov patrí užovka stromová (*Elaphe longissima*) a užovka hladká (*Coronella austriaca*), obe možno najčastejšie stretnúť najčastejšie v blízkosti lesných okrajov a na lesostepných biotopoch.

Oblasť dunajských luhov je osobitne významná aj pre vtáky. Najviac ich žije v starých lesných porastoch domácich drevín, ktoré im poskytujú ideálne podmienky na hniezdenie. Preto tu niektoré druhy ako napríklad penica čiernohlavá (*Silvia atricapilla*), vrabec poľný (*Passer montanus*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*) alebo d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) dosahujú veľmi vysoké hniezdne hustoty, neporovnateľné s „bežnými“ lesmi u nás. Z množstva druhov sú zaujímavé napríklad druhy viazané na staré pralesovité porasty ako krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), d'ateľ čierny (*Dryocopus martius*), sýkorka čiernohlavá (*Parus montanus*) a muchár sivý (*Muscicapa striata*). Prítomnosť vody a pobrežných porastov zasa podmieňuje výskyt druhov ako kúdelníčka lužná (*Remiz pendulinus*), trsteniarik spevavý (*Acrocephalus palustris*) a svrčiak riečny (*Locustella fluviatilis*). Na starých stromoch na pokojných skrytých miestach hniezdi bocian čierny (*Ciconia nigra*). Lužné lesy sú domovom typického dravca lužných lesov – haje tmavej (*Milvus migrans*). Haja tmavá hniezdi vysoko na stromoch na odľahlých miestach, najradšej na neprístupných ostrovoch. Živí sa – samozrejme okrem bežných drobných hlodavcov – aj zdochlinami, ktoré vyhľadáva často na vode a pokiaľ má možnosť, priživuje sa na rybách v hniezdných kolóniách volaviek a kormoránov. Celá dunajská oblasť predstavuje dôležité zimovisko vodných druhov a významné odpočinkové miesto počas ich jarých a jesenných migrácií. Vo veľkých množstvách sa tu zhromažďujú husi, volavky, kormorány, potápky, čajky, labute a najmä viaceré druhy kačíc. Vysoké koncentrácie vodného vtáctva a rýb priťahujú aj nášho najväčšieho dravca – orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*).

Z cicavcov sa tu vyskytujú takmer všetky druhy typické pre oblasť listnatých lesov – jež bledý (*Erinaceus concolor*), kuna lesná (*Martes martes*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), jazvec lesný (*Meles meles*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), sviňa divá (*Sus scropha*), jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*). V dutinách starých stromov nachádzajú svoje úkryty netopiere – netopier hrdzavý (*Nyctalus noctula*), netopier pozdný (*Eptesicus serotinus*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), netopier hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) a ucháč svetlý (*Plecotus auritus*). Priľahlé vodné plochy využívajú ako loviská. Typické pre lužné lesy sú však opäť druhy viazané na vodu – k najvzácnejším európskym cicavcom žijúcim v luhoch patrí plachá vydra riečna (*Lutra lutra*).

Vypracované v rámci projektu *HUSK/1101/2.2.1/0133*

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

V posledných rokoch sa tu opäť rozšíril bobor vodný (Castor fiber), v minulosti na Slovensku vyhubený. V mokradiach, najmä na miestach s bohatými zárastmi ostríc sa zachoval pozoruhodný druh – hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*). Ide o tzv. glaciálny relikv, t.j. tento druh pôvodne žil (a aj dnes žije) v studených tundrovitých oblastiach a na našom území bol pravdepodobne široko rozšírený počas ľadových dôb. Pri ústupoch ľadovcov však malá časť populácií prežila – avšak iba v niektorých močaristých oblastiach – ktoré dnes sú paradoxne podstatne teplejšie ako jeho pôvodné biotopy. Vďaka dlhodobej izolácii týchto populácií tu vznikol samostatný poddruh.

Aktivita v rámci projektu: V tejto časti správy sú zahrnuté výsledky mapovania všetkých 5 častí CHKO Dunajské luhy, 13 maloplošných chránených území národného významu vo vyšších stupňoch ochrany a 7 území UEV v rámci CHKO DL. Výsledky mapovania boli uložené do databázy ISTB (*Informačný systém taxónov a biotopov*) ŠOP SR.

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Literatúra

Bohuš, M., Ružičková, J., Lehotská, B. 2011: Dunaj, jeho ekosystémy a ľudská činnosť. Prif UK Bratislava.

Ciglánová, M. 2011: Diplomová práca: Hodnotenie zmien využitia územia v juhovýchodnej časti katastrálneho územia Devín z hľadiska oceňovania biotopov, Prif UK Bratislava, 81 p.

Cvachová, A., Gojdičová, E., 2003: Usmernenie na odstraňovanie invázných druhov rastlín. ŠOP SR, Banská Bystrica, 68 p.

Cvachová, A., Chromý, P., Gojdičová, E., Leskovjanská, A., Pietorová, e., Šimková, A., Zaliberová, M. 2002: Príručka na určovanie vybraných druhov rastlín. ŠOP SR, Banská Bystrica, 64 p.

Čerovský, J., Feráková, V., Holub, J., Maglocký, Š., Procházka, F., 1999: Červená kniha ohrozených a vzácnych druhov rastlín a živočíchov SR a ČR Vol. 5. Vyššie rastliny. Príroda a.s., Bratislava, 456 p.

Fedor, P., Vidlička, L., (eds.) 2012: Príroda Martinského lesa (vybrané kapitoly). Ústav zoológie SAV, Bratislava, 225 p.

Jurko, A. 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá podunajskej nížiny. SAV, Bratislava, 268 p.

Majzlan, O., (ed.) 2007: Príroda ostrova Kopáč. Fytoterapia OZ, Bratislava, 287 p.

Polák, P., Saxa, A., (eds.) 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 p.

Ružičková, J. 2003 : Fragmenty lesov trnavskej pahorkatiny vo vzťahu k biodiverzite rastlinstva (Dizertačná práca Prif UK Bratislava)

Ružičková, J. 2013: Martinský les očami botanikov od minulosti po súčasnosť. In: Strešňák, G. (ed.): Senec: stáročia mesta, Senec 2013, 239 – 253.

Ružičková, J. 2012: Charakteristika flóry a vegetácie Martinského lesa pri Senci. In: Fedor, P., Vidlička, L., (eds.) 2012: Príroda Martinského lesa (vybrané kapitoly). Ústav zoológie SAV, Bratislava, 67 - 98 p.

Stanová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 p.

Uherčíková, E., 2001: Invázne druhy rastlín Dunajských lužných lesov, Životné prostredie Vol.35 No. 2, str. 78-82., , Ústav krajinskej ekológie SAV Bratislava

Uherčíková, E., 1997: *Impatiens glandulifera* Royle v lužných lesoch na Dunaji. Bull. Slov. Bot. Spoloč., Bratislava, 19: 149-154.

Uherčíková, E., 2000: Invázna drevina pajaseň žliazkatý. Chránené územia Slovenska 43, 19-21.

Vypracované v rámci projektu **HUSK/1101/2.2.1/0133**

Összehangolt határon átnyúló természetvédelmi tevékenységek a magyar-szlovák Duna-szakasz mentén/Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenskému úseku Dunaja

Uherčíková, E., 1997: *Aster novi-belgii* agg. v lužných lesoch inundácie Moravy a Dunaja. In: Eliáš,P.(ed.), Invázie a invázne organizmy. SNK SCOPE a SEKOS, Nitra, 129-135.

Viceníková,A.,Polák, p. (eds.), 2003:Európsky významné biotopy na Slovensku. ŠOP SR, Banská Bystrica, 151 p.

Vyhláška MŽP SR č.158/2014 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

<http://ibot.sav.sk/checklist/>

www.botany.cz